

Karl R a h n e r, *Pisma wybrane*, t. I, przekład Grzegorz Bubel, Kraków: Wyd. WAM 2005 ss. 363.

Wśród teologów katolickich XX wieku – tych, którzy bezpośrednio kształtowali myśl Soboru Watykańskiego II pozycja Karla Rahnera jest bezsprzecznie pierwszoplanowa i zasługująca na przybliżenie polskiemu czytelnikowi przez przekład. Zadanie takie jest jednak trudniejsze, niż w wypadku większości innych podobnej rangi teologów z dwóch powodów. Po pierwsze, Rahner nie pozostawił po sobie dzieł, które by zbierały i charakteryzowały jego myśl, lecz tysiące artykułów – co stwarza konieczność dokonania niełatwego wyboru. Po drugie, w większym stopniu niż inni, Rahner tworzył na potrzeby precyzyjnego wyrażenia swej oryginalnej myśli własny język niemiecki – niełatwy dla jego rodaków, a tym bardziej dla tłumacza. W tym kontekście godne uwagi jest przedsięwzięcie, którego się podjął o. Grzegorz Bubel SJ z racji (przypadających na rok 2004) 100 rocznicy urodzin i 20 – śmierci wielkiego Teologa: w zakrojonym na dwa tomy wyborze 32 pism z dziedziny teologii dogmatycznej, spośród opublikowanych w oryginale w wielotomowej serii Rahnerowskich *Schriften zur Theologie*, pragnie przedstawić polskiemu czytelnikowi teologicznemu „zagadnienia charakterystyczne dla jego teologii, wybrane kwestie z dziedziny teologicznej, jaką jest nauka o Bogu, istotne refleksje natury chrystologicznej, niektóre aspekty z eschatologii, eklezjologii, mariologii i teologii sakramentów”¹³

W pierwszym tomie, podzielonym na trzy części tematyczne, mamy 16 studiów różnej objętości i różnego stopnia trudności. Część I, najobszerniejsza, zajmuje niemal połowę tomu (150 stron). Są to *Zagadnienia fundamentalne* – 6 tekstów o charakterze programowym, orientujących w zamiarach i metodzie teologii Rahnera i jej ścisłych związkach z filozofią człowieka (antropologią): *Wyzwanie postawione przed teologią przez Sobór Watykański II* (1966 r.); *Teologia i antropologia* (1967 r.); *Filozofia i filozofowanie w teologii* (1967 r.); *Historia dogmatów i teologii z wczoraj na dziś* (1977 r.); *Podstawowy wykład wiary*¹⁴ (1977 r.); *Uwagi na temat problemu „anonimowego chrześcijanina”* (1971 r.). Ten ostatni tekst przedstawia już wyniki dyskusji nad wylansowanym przez Rahnera i kontrowersyjnym określeniem, wprowadzonym, by ująć w kontekście teologii zbawienia ludzi, którzy formalnie nie znają Chrystusa.

Część druga: *Nauka o Bogu* (85 stron) obejmuje cztery studia: *O specyfice chrześcijańskiego pojęcia Boga* (1981 r.); *Pytanie człowieka o sens w obliczu absolutnej tajemnicy Boga* (1977 r.); *Uwagi na temat dogmatycznego traktatu „De Trinitate”*

¹³ G. B u b e l SJ, *Wprowadzenie*, s. 7.

¹⁴ Chodzi o artykuł wyjaśniający podstawowe założenia obszerniejszego – znanego już polskim czytelnikom – dzieła pod tym samym tytułem i odpowiadający na zarzuty pod jego adresem.

(bez daty) oraz najobszerniejsze: *Uwagi na temat nauki o Bogu w dogmatyce katolickiej* (1965 r.).

W części trzeciej, poświęconej chrystologii (111 stron), mamy znów sześć artykułów: *Jezus Chrystus – sens życia* (1980 r.); *Kościelna chrystologia między egzegezą a dogmatyką* (1968 r.); *Dwa podstawowe typy chrystologii* (1971 r.); *O teologii Wcielenia* (bez daty); *Jeden Pośrednik i różnorodność pośrednictw* (1966 r.); *Pojednanie i idea zastępstwa* (1982 r.).

To nieco nużące wyszczególnienie wydaje się konieczne dla uzmysłowienia, że cenny tom wprowadza nas w sam trzon zagadnień istotnych dla chrześcijaństwa i jednocześnie charakterystycznych dla teologii Rahnera. Stanowi ważną – chciałoby się powiedzieć: nieodzowną – pomoc dla wszelkiego studium tak teologii fundamentalnej, jak i dogmatycznej, punkt odniesienia nie do pominięcia przy dalszym rozwijaniu obu dyscyplin na gruncie polskim.

Ks. Łukasz Kamykowski
Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu PAT